

סוכות - סיפורים

- ~ - סוכה - ~ -

מספרים מאחד מגדולי תלמידי הבעש"ט הק' שכאשר נכנס לסוכה - בלילה הראשון, נעצר קמעא והחל לערוך חשבון הנפש, מי אני ומה אני... ואז השליך עצמו על ריצפת הסוכה והחל לזעוק: הכיצד יכול אדם כה מגושם כמוני להכנס לתוך הסוכה הקדושה?...
(בשם הרה"ק מו"ז'ניץ זצ"ל)

הרה"ק מרופשיץ ז"ל מרוב חביבותו למצוות סוכה, אמרו שלא עבר עליו יום במשך כל השנה שלא התעסק בענין הסוכה או בלימוד הלכות סוכה.
(ברכת משה)

מסופר שפעם נפגשו האדמו"ר רבי שלמה לייב ורבי בונים מפשיסחא. אמר רבי בונים לר' שלמה גדולה ומיוחדת מצוות סוכה מכל שאר המצוות כיון שזו המצווה היחידה שאדם נכנס אליה בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו ואפי' עם בגדיו. אמר לו רבי שלמה דברך נכונים ויפים אך שבת גדולה יותר, כיון שבסוכה אדם צריך לעמול עליה ולבנות סוכה, אבל בשבת גם אם אדם לא יטרח מאומה וישב, שבת תיכנס עליו.

הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע אמר: למרות שהטלית של הציצית מכסה גם כן את רוב הגוף, אף על פי כן אין הרגליים נכנסין לתוכה, לעומת הסוכה שגם הרגליים נכנסים לתוכה... ולא עוד אלא שהסוכה כולה שמות הקדושים וקרקעית הסוכה גם כן שורה בתוכה שמות הקדושים, והשי"ת צוה לנו לכנס לתוך הסוכה לדרוס עליהם כדי לקדשינו ולטהרנו ולכפר פשעינו...

"והיית אך שמח"

אל הרה"ק בעל הלב שמחה זי"ע הגיע אברך והתאונן על מצבו הקשה, פרנסתו אינה כדבעי, ואינו יכול להחזיק מעמד בדקדוקי עניות המעבירים אותו על דעתו ועל דעת קונו. אמר לו הרבי: "היה בשמחה!" "כיצד אפשר להיות בשמחה במצב כזה?" שאל האברך. "ומה לא עושים בשביל פרנסה?" ענה הרבי.

- ~ - ארבעת המינים - ~ -

"ולקחתם לכם ביום הראשון"

לימוד יפה למד הגה"ק בעל הנפש חיה זי"ע, וכך מסופר: בימים עברו נהגו, שכל רב בעירו היו לו שני אתרוגים - אחד שנתן

לקהל לברך עליו, והשני שהיה "הדר" ביותר החזיק לעצמו, בכדי שלא יתקלקל מרוב משמוש הידים. ברם "הנפש חיה" הקפיד שיברכו גם הקהל על האתרוג שלו המהודר, ונימוקו: שבאם אינו יכול להשתלט על עצמו למסור את המהודר לאחרים - סימן שאין הוא "בעלים גמורים" על האתרוג - ושוב יש כאן חסרון של לכם...

- ~ - חולו של מועד - ~ -

חובת השביתה ממלאכה בחול המועד

היה זה בחול המועד סוכות תשל"א. הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל עבר ברחובות העיר טונים וראה יהודי עובד בחנותו, במלאכת הצורפות. אמר לו: "שמה שכחת שאסור לעבוד בחול המועד?" אמר: "יודע אני, אבל עבודה דחופה לי לעשותה". אמר לו הרב: "אין זה 'דבר האבד', ואסור לעשותו במועד". לא ציית האיש, והמשיך במלאכתו.

כעבור שלושה שבועות, ביום שישי, הגיעה לבית הרב נערה בוכייה: אביה הצורף נעצר בעלילה שקנה תכשיטים גנובים. מיד קם הרב והלך לתחנת המשטרה, ביקש שישחררו את העצור לשבת וחתם ערבות לשובו לכלא ביום ראשון. בדרך סיפר העצור כי מחמת העיניים הודה בנכונות העלילה, למרות שהאמת היא שלא סחר בתכשיטים גנובים. אדרבה, ממנו נגנבו תכשיטים יקרים.

אמר לו הרב: "אספר לך סיפור מן הגמרא. מעשה באדם שהחמיצו לו ארבע מאות חביות יין. ערך חשבון נפש, והבין שקיפח את האריס שעבד בכרמו, ועל כן אירע לו הפסד זה. פיצה את האריס - והנה התייקר החומץ ונמכר במחיר יין וכיסה את הפסדו... כדאי גם לך לערוך חשבון נפש: עבדת בחול המועד כדי להרוויח עוד מעט ממון - ולבסוף, ראה מה הרווחת..."

אמר: "טעיתי, רבי, לא אוסיף עוד לחלל את קדושת חול המועד."

ביום ראשון שב האיש לכלא. אמר לו החוקר: "כשראיתי שהרב מאזוז ערב ליושרך ומשתדל למענך, הבנתי שאתה אדם ישר. פתחתי בחקירה נמרצת וגיליתי שהפועל הערבי שלך הוא שרכש את הסחורה הגנובה, ולא עוד אלא שהודה בגניבות שגנב אצלך, והחזירין!".

- ~ - הושענא רבא - ~ -

העיד תלמיד חכם חשוב מירושלים. היודע לקרוא את מזל האדם על כף היד, שבמשך כל השנה כולה הרי הוא מקבל את

סוכות - סיפורים

מהציירים גמר בדעתו שעדיף לו להמתין עד ששלשה חבריו יסיימו את עבודתם ואז יתבונן איך לעשות מלאכתו יתרה עליהם, ברם כאשר גמרו שלושה הראשונים את מלאכתם ראה שהם כבר ציירו כל מה שאפשר עד שלא נותר לו כלום מה לעשות משלו, עד שעלה במחשבתו להחליק את הקיר ולצבעו כמו ראי, שאז ישתקפו בו יחדיו כל שלושת הקירות הנפלאים, והנה הגיע הזמן לשלם שילם המלך לג' ציירים טבין ותקילין, ולרביעי נתן לו מראה שישתקף כספם של הג' האחרים, כי על 'עבודה' מקבלים שכר.

ואנחנו, דפדפנו ביומן את כל הימים הנוראים, העשינו משהו?! המגיד מדובנא ז"ע הסביר, מה הטעם שאנו מחכים עם שמחת תורה עד לאחר סוכות ולא קובעים אותו לשבועות? דהרי לכאורה שמחת התורה היתה צריכה להיות בחג השבועות באותו יום שקבלנו את התורה, ולמה מחכים עד לאחר סוכות? אלא למה הדבר דומה, לשדכן שימים רבים הציק לבחור אחד שיאות להכיר את המשודכת, יען כי היא אשה כל כך טובה, ממש מושלמת במעלותיה. לאחר שהפליג בשבחיה והציק לו מידי יום, הסכים הבחור להצעה, אף שעדיין לא נודע לו אם נכונים דברי השדכן, כי זאת היתה האפשרות היחידה להפטר מנדנדויו... ועל כן ערך חופה עם מניין אנשים ומעט מזונות. אך לאחר מספר חודשים התברר שכל מה שהשדכן אמר אודות הכלה הוא כאין וכאפס לעומת המציאות, כאלו מידות טובות ואצילות נפש! כזאת יראת שמים! כיון שכך, אמר החתן, צריך לערוך חתונה כמו שצריך, שכר אולם גדול, והזמין כל מיני כלי זמר, וקרא לכל אנשי העיר לבוא לחגוג בשמחתו. כך אנו עם התורה, ד' אמנם נתן לנו את התורה, אבל כפה עלינו הר כגיגית, ואנחנו הסכמנו, אבל לאחר חצי שנה ביחד, אנו רואים שכל מה שד' אמר זה מעט מזעיר לעומת שוויה האמיתי, לכן צריך לשמוח כראוי בשמחת התורה...

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלב ז"ע הסביר את טעם הריקודים והשמחה בשמחת תורה על פי משל לאחד שבא לבית מלון וצוה לתת לו מכל טוב מאכלים טובים, וחדרים נאים ביותר, וכל מיני תענוגים. כך נשאר הדבר זמן רב, עד שבא בעל הבית אצלו עם חשבון גדול שישלם. אמר לו אין לי לשלם, א"ל הבעה"ב אם כן אמסור אותך למשטרה, שיעמידו אותך למשפט. א"ל ומה יהיה לך מזה, הלא לא תרויח בזה כלום. אך כיון שאין לי לשלם, ארקוד לפניך ריקודים נאים מה שאני יכול, ועל ידי זה יתרבו הבאים כאן בשביל לחזות ברקדן המופלא שמציע בעל המלון ללקוחותיו, ותרויח עי"ז ממון הרבה כפי התשלומים המגיעים לך. וכן הוא הנמשל: שבכל הימים נוראים או מבקשים בני חיי ומזוני, ומבטיחים להקב"ה להיטיב את מעשינו, ובהגיע יום שמחת תורה ואין לנו מה לשלם, רוקדים לפניו יתברך בשמחת תורתו, ומכניסין בזה הרהורי תשובה בלבבות בני ישראל, ועל ידי זה יתרבו מצוות ומעשים טובים... (פנינים)

הפונים אליו המבקשים לדעת מה ניתן לראות לפי הקווים שנמתחים על ידם, אך בימים שבין ראש השנה להושענא רבה אינו מקבל את קהל הבאים, וטעמו ונימוקו עמו, שבימים אלו משתנים הסימנים מדי יום ביומו בפועל ממש, כי התפילות והתחנונים קורעים ומבטלים את גזר דינו של האדם, וזה גורם לסימנים שבכף ידו להשתנות בהתאם, והוסיף אותו חכם מומחה ואמר, שאדם פשוט אינו יוכל להבחין בכך אך אם יצלם את היד בכל יום שבעשרת ימי תשובה ויתן את הצילומים למומחה להסתכל בהם, יוכל להבחין בשינויים גדולים, כי כל מה שיארע בו בכל ימות השנה נקבע בימים אלו ובידו לבטל מעליו כל גזירות קשות ואכזריות, והדברים ברורים ואינם צריכים ראייה, אך מאחר ובזמנינו מזגי האנשים חלשים לכן יש בנותן טעם להוכיח בראיות מעשיות שכך הוא באמת בפועל ובמציאות.

- ~ - שמחת תורה ~ -

סיפר הרה"ק רצ"ה מזידיטשוב ז"ע היה אחד בחור מבוגר לא יוצלח שקראו לו "מאטל נער" (מרדכי הטיפש), יום אחד ב"ה התארס "מאטל נער" עם זיווגו, ומאז קראו לו "מאטל חתן" וב"ה הגיע זמן החתונה וראו את "מאטל חתן" לפני חופתו יושב ובוכה, ושאלו אותו למה אתה כל כך בוכה בזמן שמח כל כך, ענה "מאטל חתן", שעד עכשיו קראו לי עם שם "מאטל חתן" אבל עכשיו אני כבר נהיה בחזרה "מאטל נער".

והנה על זה אנו צריכים לראות שלא נבכה רק נכניס בתוכינו את היו"ט שנישאר עם השם של היום טוב, וכל הפנימיות וההשפעות וישאר רושם אצלינו, ולא שאחרי החג אנחנו נשארים עם אותו ה"נער".

אדם הסתובב בבורסה כל היום, וכשיצא בסוף היום התלונן שהוא לא מבין, למה, כל עשירים אומרים שהולכים לבורסה והתעשרו, אני הסתובבתי כל היום עברתי את כל הבלאטות, ולא התעשרתי. אמרו לו טיפש אתה, אתה חושב מלהסתובב עושים כסף, אם לא עובדים לא מרויחים.

כך גם היה באחד לקח כריך איתו בכיס ובסוף היום טען שהוא עדיין רעב, כששאלו אותו האם לא הבאת אוכל, ענה שהביא ושומר עליו בכיס מול ליבו...

כך גם אם לא נעבוד ביום זה רק נסתובב ביום זה בחוסר מעש, איך נשנה את מזלינו.

וכמו שמספרים על מלך אדיר שבנה לו ארמון מפואר בתכלית ההידור וכלילת היופי על ידי בנאים אומנים ומומחים שהביאם מכל קצווי תבל, כאשר עמדו בגמר המלאכה החליט המלך לקשטו בציורים וקישוטים, וקרא לארבעה ציירים מומחים בתחומם וחילק להם עבודתם שכל אחד יצייר אחד, אחד

סוכות - סיפורים

חתן תורה וחתן בראשית

פעם ראו עם הארץ ששש ושמו בשמחת תורה, ושאלוהו לשמחה מה זו עושה, וכי מה שייכות יש לך עם התורה הקדושה שאתה שמח כל כך בשמחתה, וענה ואמר וכי ביום שמחתו של אחי העוסק בתורה לא אשמח עמו. ולי נראה שלכן תקנו קדמונינו שתי חתנים ביום הזה, 'חתן תורה' הוא העוסק בתורה שהשלים לחם חוקו ושש ושמו לגמרה של תורה, ו'חתן בראשית' הוא זה שמקבל על עצמו להתחיל מהיום, ואף הוא בכלל חתני השמחה ביום גדול זה. (אמרות ופנינים)

~ - פרשת וזאת הברכה - ~

"וזאת הברכה... לפני מותו" (לג, א)

פירש רש"י סמוך למיתתו שאם לא עכשיו אימתי. אמר כ"ק הבית ישראל מגור ז"ע הברכה הכי גדולה בדרך משה סמוך לפטירתו שיהודי ירגיש כל הזמן אם לא עכשיו אימתי. וכמו שמובא שמיתת צמאון קשה מכל המיתות, וההסבר לזה מובא, שברגע אחרון חושב האדם אם היה לו כוס מים אני הייתי נשאר בחיים, וברגע אחרון שאדם משיב נשמתו לבוראו חושב על כוס מים זוהי המיתה הכי קשה מכולן. וכמו שהחידושי הר"ם אמר לבתו שנפטרה לו על פניו, כמה דקות לפני פטירתה שהיא בקשה מאביה שישמור על בניה, אמר החידושי הר"ם בדקות האלו זוהי מה שיש לך בראש, הילדים שלך, בדקות אחרונות תעשו תשובה לבורא כל עולמים עכשיו. ודאי שזה דרגה גבוהה אבל הנקודה להתחזק כל הזמן עם הקב"ה.

~ - פרשת בראשית - ~

גדולה היא שבת זו שנקראת "שבת בראשית", שלא כמו שאר השבתות שאין להם שם מיוחד. אין "שבת נח" או שבת לך לך", אבל יש גם יש "שבת בראשית".

הטור או"ח (סי' רצב) כתב: ומה שתיקנו בשבת ג' ענייני תפילות - אתה קידשת, ישמח משה, אתה אחד. אתה קידשת כנגד שבת בראשית; ישמח משה כנגד שבת של מתן תורה; אתה אחד כנגד שבת שלעתיד לבוא, שבעתיד יהיה ה' אחד ושמו אחד. זוהי גדולתה של "שבת בראשית", שהיא ממשיכה מכוחה קדושה לכל שבתות השנה ובכל שבת אחת מסגולותיה של השבת היא ה"בראשית". בשבת זו יש סגולה של התחדשות, ואפילו לימוד התורה מסוגל להבנה ולהעמקה

יתירה לחידושי תורה נעלים ומועילים. על כן מן הראוי שנצל "שבת בראשית זו", שהיא תחילה מבחינת מנוף רוחני להתעלות לכל שבתות השנה. חובה עלינו להקדיש בשבת זו יתר כוחות ללימוד התורה, לגלות חידושי תורה, לקדש שבת זו בקדושה ובטהרה, שהיא תהיה בבחינת מוליך ומביא לכל שבתות השנה.

בשבת בראשית זו יש חשיבות רבתי לכך שכל אדם יקבל על עצמו איזו שהיא קבלה לפתיחת חומש בראשית, שתלווה אותו עד פרשת "וזאת הברכה". אין ספק, כי דבר שהוא בבחינת "על הסדר" מדי שבת בשבתו יכול להביא תועלת רבה שאין אנו יכולים להעריך את גודל עוצמתו.

בשנים האחרונות רבים קבלו על עצמם ללמוד מדי שבת את פירושו של רבי חיים בן עטר זצוק"ל, הלא הוא "אור החיים" הקדוש. סיפור נפלא אירע לרב יעקב יוסף אורבך, רבה של רמת חן, שאף הוא קיבל על עצמו ללמוד את פירושו "אור החיים", והסיבה לכך היא על פי הסיפור הבא:

בשנת תשנ"ח התגלתה מחלה חשוכת מרפא בגופו של נער, בנו של אחד מיקירי ירושלים התורניים. אביו של הנער שמע בעצת חבריו ועלה לבית העלמין בהר הזיתים, שם עמד להתפלל לרפואת בנו ליד קברו של האור החיים הק'. משסיים לומר את פרקי התהילים המיוחדים לתפילה על החולה, קיבל על עצמו ללמוד מדי שבת בשבתו בפירוש "אור החיים". לתדהמת הרופאים, הבן החל להתאושש ולא עבר זמן רב עד שהבריא לחלוטין.

זמן קצר לאחר מכן שמע האב כי הרב של רמת חן, הרב אורבך, איבד את מאור עיניו בעקבות החמרה במחלת הסכרת. הרופאים סברו שאין תרופה או טיפול רפואי כלשהו שיכולים להשיב לו את ראייתו. מיהר האיש לבית הרב אורבך והציע לו לפקוד את קברו של רבי חיים בן עטר.

"ביקש הרב חנינה בעד נפשו שיאירו עיניו כמקודם, כדי שיוכל מכאן ולהבא ללמוד כל שבוע בספר 'אור החיים'".

הרב התקשה להאמין כי ישועתו תבוא ממעשה זה. ברם, לאחר הפצרות מרובות, נסע יחד עם האב להר הזיתים, עמד ליד קברו של הצדיק ושפך ליבו כמים. הוא ביקש שיתעוררו עליו רחמים רבים בזכות הצדיק, שיאירו עיניו כדי שיוכל ללמוד מדי שבת בספר "אור החיים".

בשובו לביתו פתח הרב אורבך את הספר. לתדהמתו הבחין כי הוא יכול לראות מעט מעט, כמתוך ערפל. למחרת ניסה שוב ואז כבר ראה יותר טוב, בתוך ימים ספורים נפקחו עיניו לגמרי. הרופאים הודו כי מדובר בנס רפואי של ממש. כמה צדקו חכמי ונציה שכתבו בהסכמתם לספר "אור החיים": "הטועם מיערת דבשו יאירו עיניו, כי כשמו כן הוא: אור החיים."

א גוט שפא / יום טוב / ווינטער

לקבלה במייל: crulruchi@gmail.com